

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimintaympäristön kuvaus

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut huonompaan suuntaan ja muutoksen arvioidaan olevan pitkäkestoinen. Itämeren alueen sotilasstrateginen merkitys on kasvanut ja sotilaallinen toiminta alueella on aktiivista.

Uusien vaikuttamiskeinojen kehitys on vaikeuttanut uhkatilanteiden tunnistamista ja niihin reagoimista. Turvallisuusympäristön kehitys on asettanut kasvaneita vaatimuksia erityisesti tilannekuvalle, ennakkovaroituskyvylle ja valmiudelle. Vaikka Suomeen ei kohdistu tällä hetkellä sotilaallista uhkaa, strategiset yllätykset ja turvallisuusympäristön muutokset ovat mahdollisia. Kehityksen seurauksena Suomi on parantanut tilannetietoisuutta ja valmiutta. Kokonaisuudessaan Suomen puolustuskyvyn merkitys lähialueen turvallisuuden kannalta on kasvanut.

Venäjä vahventaa puolustustaan ja pyrkii kehittämään sotilaallisia kykyjään pitkäjänteisesti. Venäjällä on kyky käynnistää nopeasti ja yllätyksellisesti operaatioita, joissa yhdistyy laaja keinovalikoima.

Arktisen alueen merkitys on kasvanut. Venäjä on lisännyt pysyvää sotilaallista läsnäoloaan alueella. Pohjoisen alueen merkitys myös Suomen turvallisuusympäristön kannalta on noussut tärkeämmäksi.

Yhdysvallat on lisännyt läsnäoloaan Euroopassa. Nato ja Itämeren alueen valtiot ovat reagoineet mm. lisäämällä sotilaallista läsnäoloa ja harjoitustoimintaa Itämeren alueella. Kaikki Itämeren alueen valtiot ovat korottaneet puolustusmäärärahojaan ja pyrkivät parantamaan asevoimiensa valmiutta ja materiaalista tilannetta.

Euroopan unioni vahvistaa puolustusulottuvuuttaan useiden aloitteiden avulla ja varautuu laaja-alaisen uhkien torjuntaan. Unionin puolustusyhteistyötä pyritään tiivistämään mm. pysyvän rakenteellisen yhteistyön avulla. Hybridiuhkiin ja yhteiskunnan muihin häiriötilanteisiin varautuminen edellyttää syvenevää EU-yhteistyötä. EU:n jäsenenä Suomi ei voisi olla ulkopuolinen, jos sen lähialueella tai muualla Euroopassa turvallisuus olisi uhattuna.

Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kriisit sekä alueilla toimivien terroristijärjestöjen vaikutukset heijastuvat Euroopan ja lähialueemme turvallisuuteen. Yhdysvaltojen irtautuminen ohjuspuolustusjärjestelmiä rajoittavasta ABM-sopimuksesta ja keskimatkan ydinasesopimuksesta (INF), sekä Venäjän ja Kiinan toimet nostavat jännitteitä Euroopassa.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Puolustuksen ennaltaehkäisykyky perustuu toimintaympäristöön suhteutettuun valmiuteen ja torjuntakykyyn. Suomi varautuu sotilaallisten uhkien torjuntaan ylläpitämällä nykymuotoista, suorituskykyisiin asejärjestelmiin ja laajaan reserviin perustuvaa puolustusratkaisua sekä valmistautumalla antamaan ja vastaanottamaan kansainvälistä apua. Puolustuskyky muodostuu puolustusjärjestelmän sotilaallisista suorituskyvyistä sekä kansallisesta viranomaisyhteistyöstä ja kansainvälisestä puolustusyhteistyöstä.

Suomen puolustaminen edellyttää toimintaympäristöön suhteutettua maa-, meri-, ja ilmapuolustuksen sekä niitä tukevien yhteisten suorituskykyjen muodostamaa kokonaisuutta sekä kykyä ottaa vastaan kansainvälistä apua. Puolustuksen ylläpidon ja kehittämisen painopisteet ovat kaikkien puolustushaarojen valmiuden kehittäminen, käytöstä poistuvien suorituskykyjen korvaaminen sekä tiedustelu, kyberpuolustus ja kaukovaikuttaminen. Puolustusjärjestelmää kehitetään siten, että mahdolliselle sotilaalliselle liittoutumiselle ei muodostu käytännön esteitä.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tärkeimmät osatekijät ovat Suomen laissa hallinnonalalle säädetyt tehtävät sekä hallitusohjelman, valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä puolustusselonteon ja Yhteiskunnan turvallisuusstrategian linjausten ja niissä asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Valtioneuvoston hyväksymiin valtion taloutta ja toimintapolitiikkaa koskeviin linjauksiin perustuen puolustusministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Suomen etujen mukainen puolustuspolitiikka
- Ennaltaehkäisevä sotilaallinen puolustuskyky
- Turvallinen yhteiskunta
- Kansainvälisen turvallisuuden vahvistaminen.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista arvioidaan puolustusministeriössä itsearviointina hallituksen vuosikertomuksen laatimisesta annetun ohjeistuksen mukaisesti. Arvioinnin perustana on toimintavuoden toteutuma suhteessa pitkän aikavälin tavoitetilaan, jossa lähtökohtana on toimintaympäristöön suhteutettu valmius ja torjuntakyky.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Puolustusministeriön hallinnonalalla on lähtökohtana tasa-arvoinen toimintaympäristö sekä yhdenvertaiset toimintatavat kaikkia organisaatioissa työskenteleviä, opis-keleviä ja asepalvelustaan suorittavia kohtaan. Sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sitoudutaan edistämään kaikessa päätöksenteossa huomioiden hallinnonalan erityispiirteet sekä asevelvollisten koulutuksessa huomioidaan lisääntyvän maahanmuuton myötä kaksoiskansalaisuuden tai suomen kansalaisuuden saavat henkilöt. Tavoitteena on jatkaa sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista lainsäädäntötyössä ja hankkeissa sekä toiminnan ja talouden ohjauksessa.

Kirjanpitoyksiköissä ylläpidetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia. Toiminnassa seurattavia kohderyhmiä ovat asevelvollisuuttaan suorittavat sekä eri työntekijä- ja ikäryhmät huomioiden muun muassa palkkaus, rekrytointi, koulutus, poissaolot, työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen, työpaikkakiusaaminen sekä häirintä ja syrjintä eri muodoissa. Naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilastehtäviin edistetään.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä tukevan kansallisen toimintaohjelman periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmat sisällytetään sotilaalliseen kriisinhallintatoimintaan jo koulutusvaiheessa. Tavoitteena on, että naisten osuus kriisinhallintahenkilöstöstä on vähintään 7 %, ja gender-neuvonantajien sekä -yhdyshenkilöiden määrää lisätään. Puolustushallinto on mukana NORDEFCO-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa. Puolustusvoimien gender-toiminnan tavoitteita ja

kehittämistä käsittelevää ohjeistusta uudistetaan huomioiden ulkoministeriön johdolla laadittu, vuosien 2018—2022, päätöslauselman 1325 kansallisen ohjelman sotilaallista kriisinhallintaa koskeva osio.

Hallinnonalan henkilötövuosimäärä

Hallinnonalan henkilötövuosimäärän kasvu 40 henkilötövuodella johtuu lähinnä hallitusohjelman mukaisesta tehtävien lisäyksestä Puolustusvoimiin.

Kestävä kehitys

Puolustusvoimat osallistuu sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja kouluttaa sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin noin 1 000 henkilöä. Kriisinhallinnalla lisätään vakautta ja turvallisuutta operaatiokohteessa, joka luo edellytyksiä yhteiskunnan kestäväälle kehitykselle. Suomi jatkaa YK:n ympäristöystävällisen rauhanturvaamisen ystäväryhmässä YK:n päämajatasolla.

Puolustushallinto jatkaa kyberturvallisuusstrategian toimeenpano-ohjelman 2017—2020 mukaisten tehtävien toteuttamista ja osallistuu uuden toimeenpano-ohjelman laadintaan.

Puolustushallinto käynnistää kolme kasarmien peruskorjaushanketta rakennuksista aiheutuvien terveyshaittojen ennaltaehkäisemiseksi. Puolustusvoimat parantaa materiaalitehokkuutta ja räjähdeturvallisuutta jatkamalla räjähddevarastoinnin kehittämistä.

Puolustusvoimien ympäristönsuojelun suunnitelman 2012—2025 painopisteenä olevaan ampuma- ja harjoitustoiminnan ympäristöriskien hallintaan kohdennetaan 4 milj. euroa.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
27.10.01	<i>Puolustusvoimien toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
	— tilausvaltuus	159,6	132,4
27.10.18	<i>Puolustusmateriaalihankinnat</i> (siirtomääräraha 5 v)		
	— tilausvaltuus	72,5	53,8

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2018—2020

	v. 2018 tilinpäätös 1000 €	v. 2019 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2020 esitys 1000 €	Muutos 2019—2020 1000 €	%
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	320 753	362 950	386 431	23 481	6
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	14 283	15 612	16 729	1 117	7
21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	2 875	2 875	2 875	—	0

	v. 2018 tilinpäätös 1000 €	v. 2019 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2020 esitys 1000 €	Muutos 2019—2020 1000 €	%
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	303 595	344 463	366 827	22 364	6
10. Sotilaallinen maanpuolustus	2 471 595	2 716 674	2 716 297	-377	0
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 939 124	1 940 066	1 936 330	-3 736	0
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)	525 842	774 456	765 115	-9 341	-1
19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v)	4 600	—	10 000	10 000	0
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	2 029	2 152	4 852	2 700	125
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	58 410	58 548	59 669	1 121	2
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	58 381	58 538	59 659	1 121	2
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	29	10	10	—	0
Yhteensä	2 850 758	3 138 172	3 162 397	24 225	1

Henkilöstön kokonaismäärä	12 660	12 830	12 870
---------------------------	--------	--------	--------

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

Selvitysosa:

PUOLUSTUSMINISTERIÖ

Puolustusministeriö vastaa valtioneuvoston osana ja hallinnonalan ohjaajana puolustuspolitiikan ja puolustusyhteistyön, sotilaallisen maanpuolustuksen, muiden viranomaisten tukemisen, kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen ja sotilaallisen kriisinhallinnan ohjauksesta, valmistelusta ja seurannasta sekä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden yhteensovittamisesta. Toiminnan painopisteenä on 2020-luvun sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaedellytysten turvaaminen osana kokonaisturvallisuutta.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustusministeriölle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

— valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä puolustusselonteon linjausten toimeenpano hallinnonosalalla

- monenkeskisen (EU, Nato ja NORDEFCO) ja kahdenvälisen puolustusyhteistyön mahdollisuuksien huomioiminen kaikissa Puolustusvoimien lakisääteisissä tehtävissä sekä puolustusyhteistyön syventäminen erityisesti Yhdysvaltojen ja Ruotsin kanssa
- hallinnonalan toimintaedellytyksiin vaikuttavien lainsäädäntöhankkeiden toteuttaminen
- strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta
- kansainvälisen avun vastaanottamista sekä antamista koskevien edellytysten varmistaminen
- materiaalipoliittisten linjausten toteuttaminen kehittämisohjelmien ja hankkeiden toimeenpanossa
- toimintaedellytykset hallinnonalan henkilöstöjärjestelmän ja asevelvollisuuden ylläpidolle ja pitkäjänteiselle kehittämiselle
- kiinteistö- ja ympäristöalan kehittämislinjausten toteuttaminen puolustusselonteon ja hallinnonalan strategioiden mukaisesti
- kokonaisturvallisuuden yhteensovittaminen yhteiskunnan turvallisuusstrategian periaatteiden mukaisesti
- toimintaedellytykset osallistumiselle sotilaalliseen kriisinhallintaan sekä kansainväliseen koulutus-, harjoitus- ja muuhun toimintaan sekä siihen liittyvä toimeenpanon ohjaus.

PUOLUSTUSHALLINNON RAKENNUSLAITOS

Puolustushallinnon rakennuslaitos on puolustushallinnon kiinteistö- ja ympäristöalan asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka tukee Puolustusvoimia ja sotilaallista maanpuolustusta kaikissa oloissa. Rakennuslaitos toimii puolustushallinnon kiinteistö- ja ympäristöalan osaamiskeskuksena, josta puolustushallinto saa tarvitsemansa kiinteistö- ja ympäristöalan asiantuntemuksen ja niihin liittyvät palvelut.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Puolustushallinnon rakennuslaitokselle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitetyt hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- Rakennuslaitosta kehitetään ottaen huomioon puolustushallinnon strategiat, valtioneuvoston puolustusselonteko ja valtiokonsernin linjaukset
- Rakennuslaitoksella on valmius tukea Puolustusvoimien poikkeusolojen suorituskykyä valmiusvaatimusten mukaisesti.
- Rakennuslaitos järjestää yhdessä osapuolten kanssa kustannustehokkaasti tilojen ja alueiden asiantuntija-, kunnossapito-, kiinteistönhoito-, energia-, siivous- ja ympäristösuojelun asiantuntijapalvelut sekä Puolustusvoimien tilaamat tarveselvitykset ja rakennuttamispalvelut sekä omistajan tilaamat hankesuunnitelmat ja rakennuttamispalvelut.
- Rakennuslaitos ylläpitää ajan tasalla olevaa tilannekuvaa kiinteistöjen, rakennusten, rakenteiden, verkostojen sekä teknisten laitteistojen rakenteellisesta ja teknisestä kunnosta.
- Rakennuslaitos jatkaa PHRAKL 2025 -strategian toimeenpanoa.

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 729 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (Munitions Safety Information Analysis Center) ja Euroopan puolustusviraston sekä muiden kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen ja

2) Turvallisuuskomitean sihteeristön menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahasta käytetään kansainvälisiin jäsenmaksuihin arviolta 654 000 euroa ja tutkimus- ja selvitystoimintaan 1 010 000 euroa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	14 270	15 658	16 775
Bruttotulot	82	46	46
Nettomenot	14 188	15 612	16 729
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 956		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 051		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiinteistöjen ja maa-alueiden omistuksen valvonta	700
Siirto momentilta 27.10.01	400
VAHVA-asianhallintajärjestelmän käyttöönotolla saavutettava tuottavuushyöty	-80
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-46
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	167
Palkkausten tarkistukset	-29
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	38
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-33
Yhteensä	1 117

2020 talousarvio	16 729 000
2019 II lisätalousarvio	400 000
2019 talousarvio	15 612 000
2018 tilinpäätös	14 283 000

21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 875 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen samoin kuin tuottavuushankkeiden toimeenpanoon.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan virastojen ja laitosten tuottavuuden paranemista.

2020 talousarvio	2 875 000
2019 talousarvio	2 875 000
2018 tilinpäätös	2 875 000

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 366 827 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Laivue 2020	18 110
Tasomuutos	4 254
Yhteensä	22 364

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	366 827 000
2019 talousarvio	344 463 000
2018 tilinpäätös	303 595 116

10. Sotilaallinen maanpuolustus

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet

Hallinnonalan vaikuttavuuden ja Puolustusvoimien toiminnallisen tuloksellisuuden tärkein mittari on Puolustusvoimien kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Sen perustana on tuotettu sodan ajan suorituskyky (tuotokset ja laadunhallinta), tarkoituksenmukainen rauhan ajan organisaatio ja toimintamalli (toiminnallinen tehokkuus) sekä sodan ja rauhan ajan vaatimukset täyttävä henkilöstöjärjestelmä (henkisten voimavarojen hallinta).

Päämääränä on toimintavalmiuden parantaminen valtioneuvoston puolustusselonteon linjausten mukaisesti. Puolustusvoimille asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava sotilasstrateginen tilannekuva
- Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset
- Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella
- Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä
- Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia
- Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen.

Tuotokset ja laadunhallinta

Puolustusvoimien tärkeimmät tuotokset ovat suorituskykyiset joukot ja järjestelmät, joilla toteutetaan lakiin perustuvia tehtäviä:

- Alueellista koskemattomuutta on valvottu
- Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla
- Alueellinen koskemattomuus on turvattu
- Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu
- Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu
- Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu.

Suorituskykyvaatimukset täyttävät, tuotetut sodan ajan joukot arvioidaan Puolustusvoimien sisäisessä prosessissa. Käytettävyyden, materiaalin kunnossapidon ja ampumatarvikkeiden sekä keskeisten hankkeiden kokonaiskuva käydään vuosittain läpi osana talousarvion toimeenpanoa ja tulosoajasta.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja/seurantakohteita:

	2018	2019	2020
Tuotokset	toteutuma	ennakoitu	arvio
Koulutetut varusmiehet (lkm)	20 154	20 900	20 300
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset ja muut maastovuorokaudet (lkm)	34	35	35
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 616	18 000	19 800
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	6,3	6,4	6,4
HN-lentotunnit (lkm)	8 902	8 800	8 800
NH90-lentotunnit (lkm)	1 842	1 650	1 650
Alusvuorokaudet (lkm)	1 312	1 300	1 300
	2018	2019	2020
Laadunhallinta	toteutuma	ennakoitu	arvio

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 arvio
Laadunhallinta			
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,4	2,5	2,5
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1—5, varusmiesten loppukysely)	4,2	4,2	4,2
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1—5, reserviläiskysely)	4,1	4,0	4,0

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden tärkein mittari on tarkoituksenmukainen organisaatio ja toimintamalli siten, että sodan ajan suorituskyky (sodan ajan joukot) kyetään tuottamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti asetetuista suorituskykyvaatimuksista tinkimättä. Puolustusvoimien toimintatapoja kehitetään tähän liittyen mm. seuraavilla osa-alueilla:

- puolustusmateriaalin hankintaprosessin suunnittelun, toteutuksen ja seurannan tehostaminen
- kumppanuudet, joilla tavoitellaan palvelujen ja valmiuden varmistamista kaikissa oloissa kustannustehokkaasti
- puolustusyhteistyön syventäminen suorituskykyjen ylläpidossa ja rakentamisessa
- digitalisaation mahdollisuuksien kartoittaminen ja hyödyntäminen sisältäen hallinnonalan toimintojen automatisoinnin ja sähköistämisen sekä automatisaation ja robotiikan hyödyntämisen sotilaallisessa maanpuolustuksessa.

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja/seurantakohteita:

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 arvio
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	45	45	44
Reserviläispäivän hinta (euroa)	157	166	169
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	57 489	56 846	57 943
Tuottavuus			
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	84	85	85
Pääesikunnan ja puolustushaarojen ja esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	12	12	12
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus-% on vähintään	104	105	105

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä keskitytään ydintoimintaan ja tavoitellaan kustannussäästöjä.

Puolustusvoimien henkilöstö

- Henkilöstövoimavaroja keskitetään ydintoimintoihin: toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin

- Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset
- Puolustusvoimien tehtäväkokoonpanon täyttöasteen on oltava mahdollisimman korkea.

Asevelvollisuus

- Sodan ajan joukkojen kokonaisvahvuutta ylläpidetään 280 000 kokonaisvahvuudessa
- Varusmiespalveluksen kehittämistä jatketaan Koulutus 2020 -ohjelman mukaisesti
- Naisten hakeutumista kriisinhallintatehtäviin edistetään
- Asevelvollisuusajan palveluita (kutsunnoista reservin päättymiseen) parannetaan kehittämällä sähköisen asioinnin palveluita
- Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa
- Asevelvollisten koulutuksessa hyödynnetään verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä entistä enemmän
- Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä
- Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö

- Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toteutus uuden lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti.

Henkisten voimavarojen hallinnan tunnuslukuja/seurantakohteita:

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 arvio
Henkisten voimavarojen hallinta			
Puolustusvoimien tehtäväkokoonpano			
pl. sopimussotilaat	12 140	12 290	12 249
Henkilötyövuosimäärä ml. sopimussotilaat (mom. 27.10.01)	11 833	11 986	11 889
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	7,1	alle 8,0	alle 8,0
Kokonaistyöttömyyisyys (työilmapiiri, 1—5)	4,1	4,1	4,1

Sotilaallisen maanpuolustuksen menot (pl. alv)

	2018 toteutuma		2019 ennakoitu		2020 arvio	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
Materiaalisen valmiuden menot yhteensä	938	38,8	1 229	45,2	1 168	43,0
— Puolustusmateriaalihankinnat	517		774		765	
— Toimintamenorahoituksella tapahtuva joukkojen varustaminen (pl. palkat)	59		44		37	

	2018		2019		2020	
	toteutuma milj. euroa	%	ennakoitu milj. euroa	%	arvio milj. euroa	%
— Materiaalin kunnossapito (pl. palkat)	362		411		366	
Kiinteät henkilöstömenot	682	28,3	683	25,1	688	25,3
Kiinteistömenot	259	10,7	268	9,9	266	9,8
Muut sotilaallisen maanpuolustuksen menot	537	22,2	537	19,8	594	21,9
Yhteensä	2 416	100	2 717	100	2 716	100

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 936 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja Puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta Puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 1 500 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen.
- 3) enintään 155 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolaistointaan sekä merkittävälle urheilu- ja muille vastaaville tapahtumille suoritettavan liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen
- 4) Puolustusvoimien toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja monikansallisten yhteishankintajärjestelyjen kuluosuuksiin
- 5) Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin
- 6) kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen
- 7) Puolustusvoimien tarpeita vastaavaan museotoimintaan liittyvien menojen maksamiseen
- 8) vapaaehtoisen asepalveluksen kutsuntaterveystarkastuksista aiheutuviin menoihin.

Valtuus

- 1) Vuonna 2020 saa tehdä Puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2020—2024 enintään 132 428 000 euroa (Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaltuus).

2) Vuonna 2020 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Uusiin tilausvaltuuksiin sisältyvien tavaroiden ja palvelujen hintojen tarkistuksista aiheutuvien lisämenojen maksamiseen käytetään Puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Selvitysosa: Momentin bruttomenojen 1 966,3 milj. euroa arvioidaan jakautuvan seuraavasti: palkkausmenot 779,3 milj. euroa, materiaalin kunnossapidon ja joukkojen varustamisen menot (pl. palkat) 405,0 milj. euroa, kiinteistömenot 266,3 milj. euroa, asevelvollisten koulutuksen ja ylläpitohuollon menot (pl. palkat) 147,7 milj. euroa sekä muut toimintamenot 368,0 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2020	2021	2022	2023	2024—	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
KASI-järjestelmän ylläpito -tilausvaltuus	3 000					3 000
Kunnossapidon kumppanuus (Millog) -tilausvaltuus	93 897					93 897
Vuoden 2016 toimintamenojen tilausvaltuus	6 380	5 600				11 980
Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuus	13 330	8 754				22 084
Alkeis- ja peruslentokoulutuksen koulutusjärjestelmän palveluhankinta -tilausvaltuus	4 581					4 581
Vuoden 2018 toimintamenojen tilausvaltuus	28 652	1 500	4 800			34 952
Vuoden 2019 toimintamenojen tilausvaltuus	108 940	34 899	8 250			152 089
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	258 780	50 753	13 050			322 583
Uusi tilausvaltuus						
Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaltuus	80	94 717	18 117	9 973	9 541	132 428
Uusi tilausvaltuus yhteensä	80	94 717	18 117	9 973	9 541	132 428
Valtuudet yhteensä	258 860	145 470	18 117	9 973	9 541	455 011

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä vähenee 13 henkilötyövuotta vuoteen 2019 verrattuna. Arvioitua henkilötyövuosimäärää vähentää mm. Puolustusvoimien tehtäväkokoontalon tilapäinen ylitys vuonna 2019 uusien suorituskykyjen rakentamiseen liittyen. Toisaalta henkilötyövuosimäärää kasvattaa hallitusohjelmassa linjattu tehtävien lisääminen Puolustusvoimiin.

Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaltuudella turvataan käytettävyytavoitteiden edellyttämät järjestelmien huolto- ja ylläpitosopimukset, pitkän toimitusajan varaosahankinnat sekä tarvittavat muut palvelut vuosille 2020—2024.

Uusi tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	1 927 117	1 971 902	1 966 306
Bruttotulot	30 263	31 836	29 976
Nettomenot	1 896 855	1 940 066	1 936 330
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	188 176		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	228 885		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	1 818	1 841	2 240
— muut tuotot	15 789	15 669	15 364
Tuotot yhteensä	17 607	17 510	17 604
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	16 704	16 340	16 390
— osuus yhteiskustannuksista	259	300	301
Kustannukset yhteensä	16 963	16 640	16 691
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	644	870	913
Kustannusvastaavuus, %	104	105	105
Hintatuki	94	155	155
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	738	1 025	1 068

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aiemmista päätöksistä aiheutuva siirto momentille 27.10.18	-19 861
Ennakollinen kustannustasotarkistus (2020)	17 072
Henkilö- ja tehtävämäärän lisääminen (HO 2019)	7 000
Kertausharjoitusten lisääminen (HO 2019)	1 500
PHRAKL:n TUVE-hanke ja asianhallintajärjestelmän hankinta	2 000
Siirto momentille 27.01.01	-400

Sopimussotilaat	-2 200
Sotilastiedustelulaki	3 200
Toteutunut kustannustasotarkistus (2018)	-4 478
Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus (HO 2019)	1 500
Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus (siirto momentille 27.10.50)	-2 800
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-548
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-4 832
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	11 851
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-8 886
Palkkausten tarkistukset	-1 730
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	2 885
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	-2 500
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-2 509
Yhteensä	-3 736

2020 talousarvio	1 936 330 000
2019 I lisätalousarvio	-6 563 000
2019 talousarvio	1 940 066 000
2018 tilinpäätös	1 939 124 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 765 115 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) puolustusmateriaalin hankkimisesta ja Puolustusvoimien turvallisuushankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hankittujen järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen
- 2) puolustusmateriaalihankintoihin ja Puolustusvoimien turvallisuushankintoihin välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- 3) puolustusmateriaalin sodan ajan välttämättömän varastotarpeen mukaisten varaosien ja vaihtolaitteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 240 304 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2020 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2020—2022 enintään 53 800 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen -tilausvaltuus, PVKEH 2020).

PVKEH 2020 -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2020 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

2) Vuonna 2020 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien käyttämättä olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

3) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2020	2021	2022	2023	2024—	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014) -tilausvaltuus	22 000					22 000
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) -tilausvaltuus	12 355					12 355
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaltuus	105 913	27 299	25 772	20 587	52 771	232 342
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus	323 510	272 860	224 860	220 360	264 180	1 305 770
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2019) -tilausvaltuus	32 035	18 795	3 550			
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	495 813	318 954	254 182	240 947	316 951	1 626 847
Uusi tilausvaltuus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2020) -tilausvaltuus	20 200	18 900	14 700	-	-	53 800
Uusi tilausvaltuus yhteensä	20 200	18 900	14 700	-	-	53 800
Valtuudet yhteensä	516 013	337 854	268 882	240 947	316 951	1 680 647

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen perustuu seuraaviin Puolustusvoimien kehittämisohjelmiin sekä niissä rakennettaviin suorituskykyihin:

Kehittämisohjelma / Suorituskyky / Tavoite

Puolustusvoimien johtamisen kehittämisohjelma

Rakennetaan puolustusvoimien yhteinen suorituskykyjen käyttöä tukeva johtamisjärjestelmä sekä tuetaan yhteisoperaatioiden johtamista kehittämällä yhteistä tilannetietoisuutta ja varmennettuja

operatiivisia tietoteknisiä palveluita. Hyödynnetään viranomaisten yhteisiä johtamisjärjestelmiä ja arjen ratkaisuja taistelunjohtojärjestelmän tukena.

- korvataan puolustushaarojen itsenäisiä järjestelmiä ja sovelluksia yhteisellä johtamisjärjestelmällä
- luodaan edellytyksiä operaatioiden johtamiselle muuttamalla ja uusimalla teknisiä rakenteita ja palveluita
- kehitetään integroidun tiedustelun, valvonnan ja johtamisen tiedonsiirtoa ja tietoteknisen alustan liityntäkykyä
- uudistetaan tietohallintoa, toteutetaan tietotekninen integraatio, lisätään hallinnollisissa tietopalveluissa valtionhallinnon keskinäistä yhteistoimintaa ja muita kumppanuusratkaisuja sekä siirretään henkilöstövoimavaroja hallinnollisista tietopalveluista operatiiviseen tietojenkäsittely-ympäristöön
- laajennetaan toiminnanohjausjärjestelmien hyödyntämistä tavoitteena toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen
- jatketaan puolustusvoimien 2020-luvun tarpeita vastaavan puolustushaarojen yhteisen tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän arkkitehtuurin luomista, jolla mahdollistetaan sähköinen, kansainvälinen tieto- ja tilannekuvavaihto
- kehitetään kyberpuolustuskykyä

Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamistuen kehittämisohjelma

Ylläpidetään ja kehitetään päätöksenteon ja yhteisoperaatioiden johtamisen tukena tarvittavaa ennakkovaroituskykyä, toimintaympäristötietoisuutta sekä valvonta- ja maalitilannekuvaa.

- ylläpidetään ja kehitetään tiedonhankinta- ja analysointikykyä
- ylläpidetään ilmavalvonnan kauko- ja keskivalvontaa
- ylläpidetään ja kehitetään ilmasta tapahtuvaa tiedustelu- ja valvontakykyä
- ylläpidetään tiedustelun tietojärjestelmää
- kehitetään puolustusvoimien yhteisen maalitilannekuvan luomista
- kehitetään sotilastiedustelun kykyä tukea tulenkäyttöä ja vaikuttamista

Puolustusvoimien taistelujärjestelmän yhteisten suorituskykyjen kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään suorituskykyjä, joilla vaikutetaan operatiivisesti merkittäviin kohteisiin.

- hankitaan kaukovaikuttamisen ampumatarvikkeita
- jatketaan puolustusvoimien erikoisjoukkojen ja helikopterijärjestelmän rakentamista
- jatketaan meritorjuntaohjuksen hankintoja

Puolustusvoimien logistiikan kehittämisohjelma

Ylläpidetään puolustusvoimien yhteinen logistinen järjestelmä, jolla varmistetaan joukkojen toimintakyky.

- jatketaan logistiikan joukkojen varustamista ja aloitetaan aselajijoukkojen huollon varustaminen
- kehitetään ja ylläpidetään ilmakuljetuskykyä
- jatketaan alueellisten joukkojen materiaalihankintoja täydennys-, kuljetus- ja kunnossapitojärjestelmän puutteiden korvaamiseksi
- jatketaan ampuatarvikkeiden ja varaosien hankintoja

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään alueellisten ja operatiivisten joukkojen tulivoimaa, suojaa ja liikkuvuutta sekä ylläpidetään operatiivisten joukkojen suorituskkyä.

- ylläpidetään ja kehitetään maavoimien taktista ja operatiivisen liikkuvuutta
- kehitetään kohtaamistaistelukykyä
- ylläpidetään alueellista ja kehitetään operatiivista tykistöä
- kehitetään taistelijan varustusta
- ylläpidetään pioneeri- ja suojeluvälineitä

Meripuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään meriyhteyksien turvaamiskykyä, miinantorjuntakykyä ja rannikkojoukkojen liikkuvuutta.

- ylläpidetään taistelualuskaluston suorituskkyä
- ylläpidetään ja kehitetään miinoittamis- ja raivauskkyä
- ylläpidetään rannikkojoukkojen liikkuvuutta ja tulivoimaa
- kehitetään vedenalaista vaikuttamiskykyä
- valmistellaan Laivue 2020 -hankintaa

Ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelma

Ylläpidetään ilmatorjunnan sekä Hornet-järjestelmän suorituskkyä.

- jatketaan Hornet-torjuntahävittäjien elinjaksopäivitystä (MLU2) sekä hankitaan hävittäjäkalustojen elinkaaren turvaavia kriittisiä koneiden sekä moottoreiden vaihtolaitteita ja osia
- jatketaan ilmasta maahan -suorituskkyyn rakentamista

— kehitetään taistelutukikohtia

— jatketaan poistuvan alkeislentokoulutuskaluston korvaamista

— korvataan ilmatorjunnan poistuvia suorituskykyjä

Puolustusvoimien joukkotuotantojärjestelmän kehittämisohjelma

Rakennetaan ja ylläpidetään joukkorakenteen mukaiset suorituskykyiset joukot sekä luodaan edellytykset joukkojen perustamiselle.

— jatketaan taistelukoulutuksen oppimisympäristön kehittämistä

Puolustusvoimien toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisohjelma

Kehitetään kattavia ohjausmenettelyjä ja yhtenäisiä periaatteita, joilla pyritään edistämään kokonaisuuksien hallintaa, läpileikkaavuutta, tuloksellisuuden varmistamista sekä tuottavuutta ja kustannustehokkuutta päätöksenteossa ja päätösten toimeenpanossa.

— tuotetaan tutkimustietoa ensisijaisesti puolustusvoimien strategisen suunnittelun tarpeisiin

— kehitetään joukkojen harjoitustoimintaa sekä ylläpidetään ja kehitetään yhteisiä oppimisympäristöjä

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2020 (PVKEH 2020) -tilausvaltuus

Maapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmassa päivitetään panssaroitua pyöräajoneuvokalustoa ja hankitaan pioneerimateriaalia liikeenedistämiseen, suluttamiseen ja suojeluun. Puolustusvoimien joukkotuotannon kehittämisohjelmassa korvataan koulutuksessa käytettäviä paukkupatruuna- ja tulenkuvajärjestelmiä.

Määrärahasta arvioidaan käytettävän 516 013 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 8 798 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 230 304 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin. Määrärahasta käytetään 10 000 000 euroa monitoimihävittäjien hankinnan aikaisiin menoihin.

Sekä aiemmin hyväksytyt tilausvaltuudet että uusi PVKEH 2020 -tilausvaltuus kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aiemmista päätöksistä aiheutuva siirto momentilta 27.10.01	19 861
Ennakollinen kustannustasotarkistus (2020)	11 153
Laivue 2020	-90 000
Laivue 2020 -alihankintariski (LTA II 2018)	22 000
Monitoimihävittäjien hankinta	10 000
Tasokorotus (HO 2015)	20 000
Toteutunut kustannustasotarkistus (2018)	-2 355
Yhteensä	-9 341

2020 talousarvio	765 115 000
2019 I lisätalousarvio	8 177 000
2019 talousarvio	774 456 000
2018 tilinpäätös	525 842 000

19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) monitoimihävittäjien hankinnan valmistelusta aiheutuviin palvelujen ostoihin ja muihin hallintomenoihin
- 2) enintään 22 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen
- 3) hankintaan välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä auditointeihin.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioon.

Monitoimihävittäjillä korvataan Hornet-hävittäjäkaluston suorituskyky. Hankinnan valmistelu edellyttää lisähenkilöstöä ja aiheuttaa hallintomenoja ennen vuonna 2021 tehtävää hankintapäätöstä.

Momentille on budjetoitu vuosina 2015—2018 Hawk Mk 51 -koneiden modifioinnista aiheutuneet menot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Monitoimihävittäjien hankinta	10 000
Yhteensä	10 000

Momentin nimike on muutettu ja momentin määräraha on muutettu viisivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2020 talousarvio	10 000 000
2018 tilinpäätös	4 600 000

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 852 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen

2) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin

3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2020 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus	
Taloudellisuus	
MPK:n julkisten hallintotehtävien vuosikustannukset / ko. toiminnan koulutusvuorokausimäärä (euroa)	105
Tuottavuus	
MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuorokausimäärä / ko. toimintaan kohdistettu MPK:n palkatun henkilöstön henkilötyövuosimäärä (vrk)	774
	2020 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta	
MPK:n julkisten hallintotehtävien mukaisen koulutuksen koulutusvuorokausimäärä (vrk)	48 000
MPK:n koulutuksen laadun parantamiseksi annettavan kouluttajakoulutuksen määrä koulutuspäivinä	5 000
MPK:n kurssityytyväisyys (oppilastytytyväisyys) asteikolla 1—5	4,00

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen tulostavoitteet eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa vapaaehtoisesta mm. maanpuolustuksesta annetun lain (HE 254/2018) muutosten takia. Lain mukaisessa uudessa toimintamallissa Puolustusvoimilta ja Rajavartiolaitokselta poistetaan mahdollisuus tilata sotilaallista koulutusta MPK:lta, määritellään uudelleen MPK:n julkiset hallintotehtävät ja lisätään uudeksi julkiseksi hallintotehtäväksi erityisesti nuorille ja naisille suunnatun tutustumistoiminnan järjestäminen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaerän poisto	-100
Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus (siirto momentilta 27.10.01)	2 800
Yhteensä	2 700
2020 talousarvio	4 852 000
2019 talousarvio	2 152 000
2018 tilinpäätös	2 029 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

Selvitysosa: Määrärahat suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoihin budjetoidaan ulkoministeriön pääluokassa momentille 24.10.20 (sisältää EU:n taisteluosastojen koulutus- ja

valmiusajan menot sekä operaatioihin lähdetessä palkkausmenot). Määrärahat sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenoihin sekä tarkkailijatoiminnan menoihin budjetoidaan puolustusministeriön pääluokassa momentille 27.30.20.

Sotilaallinen kriisinhallinta on Suomen turvallisuuspolitiikan keskeinen keino ja osa Suomen puolustusta. Kansainvälisellä kriisinhallinnalla ennaltaehkäistään ja rajoitetaan kriisejä ja niiden vaikutusten ulottumista Suomeen. Samalla osallistuminen operaatioihin kehittää Suomen puolustuksessa ja Suomeen vaikuttavissa kriiseissä tarvittavia valmiuksia ja kykyjä. Suomen osallistuminen toteutetaan kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan periaatteiden mukaisesti.

Puolustushallinnolla on valmius osallistua sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön. Puolustusvoimat käyttää sotilaallisessa kriisinhallinnassa ensisijaisesti joukkoluettelon evaluoituja yksiköitä. Suorituskykyä on kyettävä käyttämään vaativissa ja nopeasti käynnistettävissä eri organisaatioiden operaatioissa sekä koulutus- ja neuvontatehtävissä.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Sotilaalliselle kriisinhallinnalle asetetaan seuraavat, pääluokkaperusteluissa esitettyjä hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita edistävät, alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät
- Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin.

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 arvio
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (UM)	58,0	51,2	53,1
Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (PLM)	58,4	58,4	59,7
Yhteensä	116,4	109,6	112,8

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 59 659 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenoihin sekä siirtokorvauksiin
- 3) sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen
- 4) valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen sekä kansainvälisten kriisinhallintakurssien menojen maksamiseen

- 5) suomalaisten kriisinhallintajoukkojen henkilöstön matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen
- 6) Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen varustamisesta aiheutuviin menoihin
- 7) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 8) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 9) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muuten osallistu, materiaalisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 10) Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannuksista aiheutuviin menoihin
- 11) Suomen osallistumisesta Pohjoismaiden Base Camp -pooliin aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 097 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 235 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	7 710 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	11 875 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	5 380 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	9 500 000
09.	EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset	410 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	542 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	13 225 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	364 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	565 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	475 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	6 281 000
Yhteensä		59 659 000

Selvitysosa: Määräraha on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi todennäköisesti tulee osallistumaan vuonna 2020. Näissä operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan olevan enintään 500 henkilötyövuotta.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten korvaukset ja muut tulot tuloutetaan momentille 12.27.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

--	--

Talousarvioesitys 2020, Ministeriön ehdotus

Ennakollinen kustannustasotarkistus (2020)	882
EUNAVFOR MED, Välimeren operaation päätyminen	-230
Irakin OIR-operaatio	-2 645
Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	-2 300
Libanonin kriisinhallintaoperaatio	980
Muiden käyttösuunnitelmakohtien muutokset	592
Toteutunut kustannustasotarkistus (2018)	-158
Varalla-kohdan 20. kasvattaminen	4 000
Yhteensä	1 121

2020 talousarvio	59 659 000
2019 I lisätalousarvio	-158 000
2019 talousarvio	58 538 000
2018 tilinpäätös	58 381 000

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksessa syntyviin kurssieroihin.

2020 talousarvio	10 000
2019 talousarvio	10 000
2018 tilinpäätös	29 053